

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Kirkegata 18
0153 OSLO

Vår ref: 2019/512

Vår dato: 21.05.2019

Deres ref:

Deres dato:

Svar på høring om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven)

Vi viser til høringsbrev om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv datert 01.03.2019

Kompetanse Norge støtter forslaget om å innføre en egen lov om offentlige organers ansvar for å bruke tolk. Vi mener det vil være hensiktsmessig å innføre en lov der sentrale bestemmelser samles og gjøres lettere tilgjengelig for de som bruker tolk.

Kompetanse Norge har valgt å kommentere spesielt på de punktene hvor vi mener det er behov for avklaring, spesifisering og/eller konkretisering for å bedre oppnå formålet med ny tolkelov. Fra Kompetanse Norges perspektiv ser vi et særlig behov for regulering av offentlige organers ansvar for å bruke tolk i dialog med nyankomne flyktninger, både i forbindelse med introduksjonsprogrammet, karriereveiledning og andre tiltak som skal bidra til kvalifisering av denne målgruppen.

Kompetanse Norge savner en beskrivelse av fylkeskommunens veiledningsoppgaver, i beskrivelse av bruk av tolk i ulike sektorer. Karriereveiledning er en fylkeskommunal oppgave og for at nyankomne innvandrere, eller andre som ikke har tilstrekkelige norskkunnskaper, skal kunne bruke og nyttiggjøre seg denne tjenesten, er det nødvendig å bruke tolk. Fylkeskommunen har også ansvar for videregående opplæring for voksne og realkompetansevurdering, og veiledning om tilbudene, jf. forvaltningsloven. Det arbeides med å se på hvordan realkompetansevurdering i videregående opplæring kan gjennomføres på andre språk enn norsk eller samisk. Sammen med tidlig kompetansekartlegging skal karriereveiledning legge grunnlaget for deltakerens individuelle plan i introduksjonsprogrammet. For at nyankomne innvandrere skal få kjennskap til egne muligheter, og komme i gang med videre kvalifisering og utdanning så tidlig som mulig, vil det også være nyttig med veiledning og realkompetansevurdering med bruk av tolk. Erfaringer fra utprøvinger med karriereveiledning og realkompetansevurdering for nyankomne flyktninger, tilsier at det er nødvendig å bruke kvalifiserte tolker for at deltakeren skal få utbytte av tjenesten. Mange fylker har i dag ikke gode nok rutiner, eller tilrettelegging, for bruk av tolk i karriereveiledningen.

PostadressePostboks 236 Sentrum
0103 Oslo
Telefon 23 38 13 00**Besøksadresse**Karl Johans gate 7, Oslo
Rådhusgaten 2, Bergen
Rådhusgata 3, Tromsø**Internett:** www.kompetansenorge.no**E-post:** postmottak@kompetansenorge.no**Org.nr.:** 974 788 985**Kontonr.:** 8276 01 00389**Saksbehandler**Siri Stokkeland
seniorrådgiver

Kommentarer til lovforslaget

§ 1 Formål

Kompetanse Norge er enige i at lovens formål skal være å bidra til å sikre rettssikkerhet og forsvarlig hjelp og tjeneste gjennom å regulere offentlige organers ansvar for å bruke tolk. Loven skal også sikre at tolker holder en faglig forsvarlig standard.

§ 2 Virkeområde

Kompetanse Norge støtter forslaget om at loven skal gjelde for offentlige organer som bestiller og bruker tolk og at loven også skal gjelde for private rettssubjekter som utfører tjenester på vegne av det offentlige, samt private barnehager, friskoler og private grunnskoler. Kompetanse Norge støtter også forslaget om at loven skal gjelde for personer som tar tolkeoppdrag.

§ 4 Forbud mot bruk av barn som tolk

Kompetanse Norge støtter departementets forslag om forbud mot bruk av barn som tolk (med de unntak som er beskrevet).

§ 5 Behandling av personopplysninger

Kompetanse Norge har erfart at tilgang til personopplysninger er nødvendig for at f.eks karrieresentrene skal kunne bestille rett tolk.

§ 6 Ansvar for å bruke tolk

Kompetanse Norge er enige i at det skal være en plikt for offentlige organer å bruke tolk slik det er formulert i § 6. Kompetanse Norge vil samtidig påpeke at det ut ifra § 6 første ledd andre punktum kan være uklart når offentlige organer har plikt til å bruke tolk der det ikke reguleres tydelig av annen særlovgivning. For eksempel er kompetansekartlegging og karriereveiledning for nyankomne flyktninger, og dermed også bruk av tolk i disse tjenestene, ikke lovregulert i dag. Kompetanse Norge mener det som regel bør benyttes tolk i karriereveiledning til denne målgruppen. Vi ser imidlertid at økonomiske hensyn kan få innvirkning på bruk av tolk der dette ikke er pålagt. Selv om noen nyankomne flyktninger kan litt norsk eller kan en del engelsk, kreves det et høyt språklig nivå for å kunne reflektere om egne interesser, ønsker og muligheter og derved få tilstrekkelig utbytte av tjenesten. Kompetanse Norge mener derfor at plikt for offentlige organer til å bruke tolk i slike sammenhenger må ivaretas enten gjennom tolkeloven eller ved særlov. For eksempel kan det fremgå i forskrift at offentlige organer også bør ha plikt til å benytte tolk for å ivareta hensynet til den enkelte flyktnings kvalifiseringstilbud, muligheter til videre arbeid og integreringsprosess.

§ 7 Krav om kvalifisert tolk

Kompetanse Norge støtter forslaget om krav til bruk av kvalifisert tolk, da dette trolig vil styrke kvaliteten på tolketjenesten.

§ 8 Fjerntolkning

Kompetanse Norge understreker at bestemmelsen «Organet skal sikre tilfredsstillende tekniske løsninger, opplæring av ansatte og ivaretagelse av personvernet» også bør gjelde for fremmøtetolkning. Kompetanse Norge vil understreke at regionsreformen vil føre til økt ansvar for fylkeskommunene på integreringsfeltet. Det bør derfor i alle fylkeskommuner legges til rette for at det er godt nok utstyr for fjerntolkning og at det organet som er pliktig til å bruke tolk må være i rimelig avstand for brukerne.

§ 9 Retningslinjer for bestilling og bruk av tolk

Kompetanse Norge støtter departementets forslag om at det skal fremgå av loven at offentlige organer som jevnlig bruker tolk, skal ha retningslinjer for bestilling og bruk av tolk. Vi mener det kan medvirke til synliggjøring av tolketjenesten og medvirke til god praksis lokalt.

§ 13 God tolkeskikk

Kompetanse Norge støtter forslaget om at tolken skal opptre i samsvar med god tolkeskikk.

Det er positivt at det tydeliggjøres hva som er tolkens ansvar og at det er nedfelt i loven.

§ 21 Gebyr for manglende oppmøte

Kompetanse Norge mener det ikke bør kreves inn gebyrer fra nyankomne flyktninger. De fleste i denne målgruppen har ikke mulighet til å betale slike gebyrer. Det kan derfor være en risiko for at noen ikke ønsker å ha kvalifisert tolk til stede hvis det innføres en gebyrordning.

Særlige spørsmål til høringsinstansene

1. Bør det gjøres justeringer i pliktbestemmelsen eller i særlovgivningen for å sikre at plikten til å bruke tolk avgrenses til situasjoner der det foreligger et reelt behov?

Kompetanse Norge støtter forslaget om å tydeliggjøre og lovfeste den generelle plikten som kan utledes av forvaltningsloven samt det ulovfestede kravet til forsvarlig saksbehandling. Kompetanse Norge er enige i at det er viktig å tydeliggjøre at det foreligger en plikt til å bruke tolk i visse situasjoner der det foreligger et reelt behov for tolk i saker som har stor betydning for den enkelte. Slike situasjoner kan være kompetansekartlegging og karriereveiledning av nyankomne flyktninger i forbindelse med introduksjonsprogrammet og videre utdanning og arbeid. Kompetanse Norge mener det er viktig å sikre at fylkeskommunene får en plikt til å benytte tolk i karriereveiledning for flyktninger enten i særlov eller gjennom tolkeloven. Det kan også være aktuelt med tolk i utarbeidelse av individuell plan for deltakere i introduksjonsprogrammet og norskopplæringen.

2. Hvordan kan skjermtolking i offentlig sektor organiseres?

Det bør inngås samarbeid mellom fylkeskommuner, kommuner og andre involverte aktører om å etablere velegnede lokaler med utstyr til skjermtolking som offentlige organer og andre instanser kan benytte. For eksempel i forbindelse med samtaler/veiledning for flyktninger/nyankomne innvandrere.

3. Hvordan kan IMDi bruke sin rolle som fagmyndighet til hjelp for de ulike sektortilsynsmyndighetene?

IMDi kan gi faglige råd og veiledning til andre organer om når tolk bør benyttes, hvordan bruke tolk og hva som forventes av en tolk.

4. Bør det innføres en mulighet til å kreve inn en egenandel fra brukere av tolketjenester?

Kompetanse Norge mener det ikke bør innføres egenandel på tolketjenester for nyankomne flyktninger. De fleste i denne målgruppen har ikke mulighet til å betale for slike tjenester. Det kan derfor være en risiko for at noen ikke ønsker å ha kvalifisert tolk til stede hvis det innføres en egenandel.

5. Bør kravet om kvalifisert tolk tre i kraft på ulike tidspunkt i ulike sektorer for å motvirke mangelen på kvalifiserte tolker?

Kompetanse Norge ser at det kan være utfordrende å få tilgang til nok kvalifiserte tolker. Vi mener likevel det bør tilstrebes å iverksette loven så raskt som mulig for å øke bruken av kvalifiserte tolker og stimulere til at flere gjennomfører tolkeutdanning og søker seg til tolkeyrket.

Med vennlig hilsen

Gina Lund
direktør

Torkel Nybakk Kvaal
avdelingsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signaturer